Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2633645

Bijlage(n)

Datum 16 november 2026
Betreft Kabinetsappreciatie handelsakkoord tussen de EU en India

Geachte voorzitter,

Met deze brief informeert het kabinet uw Kamer over de kabinetsappreciatie van het handelsakkoord tussen de Europese Unie (EU) en de Republiek India. Op 27 januari 2026 zijn de onderhandelingen, na verschillende onderbrekingen, op politiek niveau afgerond. Vervolgens heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) op 11 september 2026 de definitieve teksten en de twee voorstellen voor Raadsbesluiten voor ondertekening[1] en sluiting[2] van dit handelsakkoord met de EU-lidstaten gedeeld.

Het geopolitieke en geo-economische belang van India is alleen maar groter geworden sinds de start van de onderhandelingen over dit handelsakkoord in 2007. Het recente rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) omschrijft India als één van de vijf grootmachten in de huidige multipolaire wereld.[3] India heeft een bevolkingsomvang van ruim 1,4 miljard mensen en een strategische ligging in de Indo-Pacific. Naar verwachting is de Indiase economie de derde grootste ter wereld in 2030.[4] Het land ontwikkelt zich daarnaast tot een belangrijke productielocatie en technologisch knooppunt. In het kader van economische diversificatie is India een steeds aantrekkelijker alternatief voor westerse landen die minder afhankelijk willen worden van China, inclusief voor de leveringszekerheid van medische producten.

In het coalitieakkoord en de Beleidsbrief Buitenlandse Zaken[5] wordt India dan ook expliciet benoemd als strategische partner waarmee Nederland en de EU de banden moeten aanhalen, onder andere door het sluiten van een handelsakkoord. In dat kader

[1] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2026)483&lang=en
[2] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2026)482&lang=en
[3] Naast de VS, China, Rusland en de EU. “Nederland in een fragmenterende wereldorde”: https://www.wrr.nl/documenten/2024/07/01/nederland-in-een-fragmenterende-wereldorde.
[4] https://www.reuters.com/world/india-be-worlds-third-largest-economy-by-2030-sp-global-ratings-2023-12-05/
[5] Kamerstuk 36 800 V, nr.103

heeft Nederland in mei 2026 een Strategisch Partnerschap met India gesloten[6] en heeft de EU eerder dit jaar een Veiligheids- en Defensie Pact[7] gesloten en de onderhandelingen over dit handelsakkoord afgerond. Momenteel geniet India EU-tariefpreferenties onder het eenzijdige EU Algemeen Preferentieel Stelsel (APS) voor ontwikkelingslanden. Het concurrentievermogen van India op internationale exportmarkten heeft er echter toe geleid dat verschillende sectoren het APS zijn ontgroeid. Dat maakt het sluiten van een handelsakkoord met de EU voor India een logische vervolgstap.[8]

Het sluiten van het handelsakkoord met India dient daarnaast in de bredere geopolitieke context te worden bezien. Er is sprake van grote mondiale geopolitieke verschuivingen, waarbij machtspolitiek en conflicten niet uit de weg worden gegaan. De op regels gebaseerde multilaterale orde staat onder druk en handelspolitieke spanningen nemen toe. Dit wordt ook vastgesteld in het WRR-rapport. Nederland moet zich verhouden tot deze veranderingen om onze waarden, welvaart en weerbaarheid te blijven waarborgen. Om in internationaal verband de Nederlandse belangen goed te kunnen blijven behartigen is versterking van het geopolitieke handelingsvermogen van Nederland en de EU van groot belang.[9] Dit vereist brede economische samenwerking met derde landen, en het handelsakkoord met India is een manier om dat te realiseren. Het belang van het sluiten van handelsakkoorden met landen als India wordt ook benadrukt door de Adviesraad Internationale Vraagstukken.[10] Daarnaast heeft India - traditioneel voorstander van multilaterale samenwerking - in toenemende mate baat bij een goed functionerende, internationale rechtsorde en is het met bijna 1 miljard stemgerechtigden de grootste democratie ter wereld.

Aard van het akkoord en het besluitvormingsproces

De afspraken in het akkoord bevatten enkel onderwerpen waarvoor de EU exclusief bevoegd is. Op basis van de inhoud van het akkoord betreft het een zogenaamd '*EU-only*' akkoord. Dit betekent dat de afzonderlijke EU-lidstaten geen partij worden bij het akkoord. Er is voor de inwerkingtreding van het akkoord daarom geen ratificatie door de EU-lidstaten vereist. Het handelsakkoord zal in werking treden nadat zowel India als de EU de interne procedures voor goedkeuring van het akkoord hebben doorlopen.

Aan EU-zijde vindt besluitvorming over dit akkoord als volgt plaats: de Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid (QMV) over ondertekening door de EU van het akkoord. Vervolgens wordt het akkoord ter goedkeuring voorgelegd aan het Europees Parlement,

[6] https://www.government.nl/documents/2026/05/16/joint-statement-by-india-and-the-netherlands

[7] https://www.eeas.europa.eu/eeas/security-and-defence-eu-and-india-sign-security-defence-partnership_en

[8] Indien het handelsakkoord met India in werking treedt, komen de APS-tariefpreferenties voor India na een transitieperiode van twee jaar te vervallen.

[9] Kamerstuk 30 821, nr. 260

[10] "Nederland, Europa en het mondiale Zuiden in een veranderende wereldorde": https://www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl/documenten/2025/09/10/nederland-europa-en-het-mondiale-zuiden

waarna de Raad met QMV besluit over het voorstel tot sluiting van het akkoord door de EU. Naar verwachting vindt besluitvorming in de EU over ondertekening door de EU van het handelsakkoord eind november of begin december 2026 plaats. Dit gebeurt op basis van de Engelstalige tekst. Vervolgens wordt het akkoord naar verwachting door de EU en India ondertekend en marge van de Europese Raad in december 2026 in aanwezigheid van minister-president Modi.

Inhoud brief

Deze brief biedt een gedetailleerde toelichting op het handelsakkoord tussen de EU en India, evenals een appreciatie van het akkoord. De brief is als volgt opgebouwd:

1. Kabinetsinzet en voorgenomen positie
2. Inhoud van het akkoord
3. Impactanalyses
4. Kabinetsappreciatie

1. Kabinetsinzet en voorgenomen positie

Nederland heeft zich tijdens de onderhandelingen ingezet voor een gebalanceerd akkoord dat wederzijdse belangen behartigt. Een akkoord waarin markttoegang verbeterd wordt voor export van EU-goederen en diensten, waarin voldoende aandacht is voor defensieve belangen en waarin afspraken over handel en duurzame ontwikkeling zijn opgenomen.

Het kabinet is een voorstander van actief en ambitieus EU-handelsbeleid, waarvan handelsakkoorden een belangrijk onderdeel vormen. Zoals in de Beleidsbrief Buitenlandse Zaken aangegeven, spoort het kabinet de Commissie aan tot het sluiten van nieuwe handels- en investeringsakkoorden.[11] Het kabinet verwelkomt dan ook het handelsakkoord tussen de EU en India. Het land is als strategische economische samenwerkingspartner voor Nederland en de EU en gegeven de geopolitieke context een belangrijke en logische keuze voor het vergroten van de handelsbetrekkingen. India wordt in het coalitieakkoord en de Beleidsbrief Buitenlandse Zaken expliciet benoemd als strategische partner waarmee Nederland en de EU de banden moet aanhalen. Het eerder gesloten Strategisch Partnerschap met India biedt Nederland een structureel kader voor politieke, economische en veiligheidsdialoog; het handelsakkoord vult deze inzet aan met afspraken die bijdragen bij aan het verder reguleren, vergemakkelijken en versterken van de handelsrelatie met India.

Voor Nederland als open, export gedreven economie draagt het handelsakkoord bij aan toegang tot een nieuwe en groeiende afzetmarkt en biedt het mogelijkheden om ons internationale verdienvermogen te versterken en ruimte voor Nederlandse bedrijven om zich te positioneren in opkomende waardeketens. Het kabinet is in het bijzonder positief over de wederzijdse afspraken om de toegang tot elkaars markten te bevorderen, die verder gaan dan wat India met andere landen heeft afgesproken. Daarmee krijgen het Europese en dus Nederlandse bedrijfsleven uitzonderlijk goede toegang tot de Indiase

[11] Kamerstuk 36 800 V, nr.103

markt. Tegelijkertijd sluit diepere economische samenwerking met India aan bij de bredere inzet van het kabinet om risicovolle strategische afhankelijkheden af te bouwen en waardeketens weerbaarder te maken.

Het handelsakkoord herbevestigt de geldende internationale afspraken voor de EU en India op het gebied van klimaat, milieu en arbeidsrechten, zoals toegelicht in de inhoudelijke beschrijving. Daarmee worden kansen voor het bevorderen van duurzame ontwikkeling door dit akkoord benut. Het kabinet had graag gezien dat de afspraken over handel en duurzame ontwikkeling in lijn waren met het ambitieniveau in andere recente handelsakkoorden en meer in het algemeen met de inzet van Nederland en de Commissie[12] op handel en duurzame ontwikkeling, bijvoorbeeld op het terrein van geschillenbeslechting voor de internationale klimaat- en arbeidsafspraken. De overeengekomen afspraken bleken echter het maximaal haalbare in de onderhandelingen. Het kabinet zal zich daarom in EU-verband in het bijzonder inzetten voor de naleving van deze afspraken uit het akkoord. Het bredere, geopolitieke belang van een akkoord met een strategische partner als India is uiteindelijk doorslaggevend geweest voor het sluiten van dit handelsakkoord. De afspraken over handel en duurzame ontwikkeling hebben daarmee wat het kabinet betreft geen precedentwerking voor toekomstige handelsakkoorden. Om bovengenoemde redenen is het kabinet voornemens om in de EU in te stemmen met de voorgestelde Raadsbesluiten.

2. Inhoudelijke beschrijving van het akkoord

Het akkoord bevat veel afspraken die de EU in recente handelsakkoorden heeft gemaakt, zoals die met Indonesië en Mercosur. Onderstaande toelichting en appreciatie komen dan ook op verschillende punten overeen met die van het akkoord met Indonesië.[13] Het handelsakkoord met India bevat geen afspraken over investeringsbescherming en investeerder-Staat geschillenbeslechting.[14]

Institutionele bepalingen
Het akkoord bevat institutionele afspraken over monitoring. Er wordt een Gemengd Comité (*Joint Committee*) opgericht op ministerieel niveau dat toezicht houdt op de implementatie van alle handelsafspraken, advies geeft over de interpretatie en toepassing van afspraken en voorstellen voor de herziening van het akkoord in behandeling neemt. Binnen vijf jaar na inwerkingtreding van het akkoord vindt een algehele herziening plaats en daarna in beginsel om de vijf jaar. Daarnaast worden ook een aantal gespecialiseerde comités opgericht die zich op specifieke onderdelen van het akkoord richten, zoals handel in goederen, technische handelsbelemmeringen en handel en duurzame ontwikkeling. Deze comités worden gecoördineerd door het Gemengde

[12] *The power of trade partnerships: together for green and just economic growth* via https://circabc.europa.eu/ui/group/8a31feb6-d901-421f-a607-ebbdd7d59ca0/library/8c5821b3-2b18-43a1-b791-2df56b673900/details.

[13] Kamerstuk 22112, nr. 4449.

[14] Momenteel lopen nog onderhandelingen tussen de Commissie en India over het sluiten van een investeringsbeschermingsovereenkomst.

Comité. Het Gemengde Comité en de gespecialiseerde comités komen in beginsel jaarlijks bijeen na de inwerkingtreding van het akkoord. Deze comités vormen een belangrijk platform voor dialoog tussen de verdragspartijen. Het maatschappelijk middenveld wordt ook betrokken bij deze dialoog via een zogeheten "*domestic consultative mechanism*", dat bestaat uit een evenwichtige vertegenwoordiging van onafhankelijke maatschappelijke organisaties. Dankzij een speciaal "*rapid reaction mechanism*" kunnen, indien nodig, urgente zorgen die de bilaterale handel belemmeren snel worden aangekaart.

Markttoegang

De huidige importheffingen[15] op goederen die de EU exporteert naar India zijn relatief hoog, zoals op machines (tot 44%), chemicaliën (tot 22%), farmaceutische producten (11%), medische apparaten (tot 27,5%), bewerkte voedingsmiddelen (33%), vruchtensappen (max. 55%) en niet-alcoholisch bier (33%). Veel van deze producten behoren tot de belangrijkste exportproducten van Nederland naar India. Met het akkoord worden de importheffingen op 86% van de totale import uit de EU door India volledig afgebouwd gedurende een overgangsperiode van maximaal 10 jaar. Verder worden de hoge importheffingen in India op gedistilleerde (sterke) dranken (max. 150%) en bier (110%) significant verlaagd naar respectievelijk 40% en 50%. De verlaging van importtarieven door India betekent dat het goedkoper en daarmee aantrekkelijker wordt om Nederlandse goederen te exporteren naar India. Andersom zal de EU de importheffingen op 90% van de import uit India afbouwen gedurende een overgangsperiode van maximaal 10 jaar. Dat betekent dat India goedkoper kan exporteren naar de EU en dat er voor de Europese consument een groter aanbod van producten beschikbaar komt tegen een lagere prijs.

Bij landbouwproducten is in het akkoord rekening gehouden met voor de EU concurrentiegevoelige sectoren. Zo behoudt de EU de huidige importtarieven op gevoelige producten als rund- en pluimveevlees, eieren, ei-producten, suiker, rijst, en melkpoeder. Daarnaast zijn een aantal quota voor landbouwproducten (zogenaamde tariefcontingenten) afgesproken, waardoor de import van bepaalde producten tegen verlaagde tarieven aan een maximum hoeveelheid gebonden is, zoals voor schapen- en geitenvlees, druiven en komkommers.

Voor de import van staal naar de EU zijn per 1 juli 2026 nieuwe handelsmaatregelen van kracht om de EU staalindustrie te beschermen tegen de negatieve gevolgen van wereldwijde overcapaciteit van staal. Deze maatregelen gelden ook voor import van staal uit India. De EU heeft tariefcontingenten vastgesteld die per land verschillen. In het akkoord wordt de werking van deze staalmaatregelen, inclusief de vastgestelde tariefcontingenten, bevestigd.

Handel in diensten

In het hoofdstuk over diensten en investeringen spreken de verdragspartijen af om de

[15] Dit is de belasting die aan de grens van een bepaald land betaald moet worden om een product te mogen invoeren.

wederzijdse markttoegang op het gebied van handel in diensten en investeringen te bevorderen, onder andere door dienstverleners en investeerders uit de andere verdragspartij op gelijke voet te behandelen en door geen kwantitatieve beperkingen aan het aantal dienstverleners en investeerders uit de andere verdragspartij op te leggen. Ook bevat het akkoord een zogenoemde meestbegunstigde-bepaling op basis waarvan India Europese dienstverleners in aangewezen sectoren niet minder gunstig mag behandelen dan dienstverleners uit derde landen waarmee India op een later moment een handelsovereenkomst sluit, en omgekeerd geldt dezelfde verplichting voor de EU. Daarbij spreken de EU en India af na vier jaar de implementatie van deze bepaling in het Gemengde Comité te beoordelen, onder meer aan de hand van behandeling van Indiase studenten. Daarnaast bevat het akkoord afspraken over het tijdelijke verkeer van natuurlijke personen die diensten aanbieden op de Indiase/EU markt (waaronder verkopers van zakelijke diensten, binnen een onderneming overgeplaatste werknemers, dienstverleners op contractbasis en zelfstandige professionals). Deze afspraken zijn vergelijkbaar met andere EU-handelsakkoorden en stellen Europese bedrijven in staat om bijvoorbeeld managers of specialisten op tijdelijke basis bij een filiaal in India te plaatsen, en vice versa. Daarbij gelden voor elke categorie tijdelijke Indiase dienstverleners specifieke voorwaarden die kunnen verschillen tussen de EU-lidstaten, zoals nationaliteitseisen voor bepaalde gereguleerde beroepen of het toepassen van een arbeidsmarkttoets voordat een Indiase dienstverlener zijn of haar diensten in de EU mag verlenen. Daarbovenop gelden algemene vereisten voor iedere categorie Indiase en Europese dienstverlener, waaronder de eis voor een universitair of gelijkwaardig diploma, een minimum aantal jaar werkervaring en een maximale verblijfsduur variërend van een aantal maanden tot drie jaar. Ook blijven nationale en Europese eisen voor (beroeps-)kwalificaties en -licenties onverminderd van toepassing, evenals Europese en nationale wetgeving over visa, toegang, verblijf, werk en sociale zekerheid.

Voor een aantal sectoren biedt het akkoord meer markttoegang dan de huidig geldende afspraken in het WTO-akkoord over de handel in diensten (*General Agreement on Trade in Services*, GATS). Zo biedt het akkoord verdergaande toegang aan EU-bedrijven voor onder andere maritieme transportdiensten, baggerdiensten, diensten voor het leggen van zeekabels en financiële dienstverlening. Ook bevat het hoofdstuk afspraken om de transparantie, toegankelijkheid en doelmatigheid van administratieve beoordelings- en goedkeuringsprocedures voor dienstverleners te verbeteren. Tot slot zijn de verdragspartijen specifieke regels voor bepaalde belangrijke sectoren overeengekomen, waaronder voor telecommunicatiediensten en financiële dienstverlening. Zoals in alle EU-handelsakkoorden vereist geen van de afspraken in dit hoofdstuk privatisering van publieke diensten en behouden publieke autoriteiten de beleidsruimte om publieke diensten te reguleren.

Oorsprongsregels, douane en handelsfacilitatie

Oorsprongsregels bepalen wanneer goederen van oorsprong zijn in één van de twee verdragspartijen en dus in aanmerking komen voor de hierboven beschreven tariefpreferenties onder het akkoord (preferentiële oorsprong). Een goed is van preferentiële oorsprong indien het geheel en al verkregen is of geheel en al

geproduceerd is in een verdragspartij conform de in het akkoord opgenomen bepalingen, of wanneer producten voldoen aan de productspecifieke oorsprongregels, die per productgroep verschillen. Om gebruik te kunnen maken van preferentiële tarieven dient er een attest van oorsprong te worden opgesteld door de exporteur. De exporteur dient dit attest van oorsprong te uploaden in een authenticatiesysteem van de verdragspartij van uitvoer, dat geraadpleegd kan worden in het verdragspartij van invoer. Dit attest van oorsprong, alsmede het gebruik van een authenticatiesysteem, wijkt af van de gebruikelijke systemen in andere EU-handelsakkoorden. In de EU kan een claim voor preferentiële tariefbehandeling ook gebaseerd zijn op kennis van de importeur over de oorsprong van het product. De administratieve lasten van oorsprongsprocedures worden beperkt door het gebruik van zelfcertificering.

Het akkoord bevat tevens afspraken over douane- en handelsfacilitatie. Deze bepalingen beogen de handel tussen de EU en India te stimuleren door middel van regels voor goed bestuur en transparantie met betrekking tot douaneprocedures. Hierbij kan worden gedacht aan het stroomlijnen en efficiënter maken van douaneprocedures, waardoor de administratieve lasten voor bedrijven worden verminderd en de rechtszekerheid wordt verbeterd. In het akkoord wordt het recht om beroep aan te tekenen tegen besluiten van de douane of andere bevoegde autoriteiten van de EU en India bijvoorbeeld juridisch verankerd. Ook zijn er bepalingen opgenomen die voorzien in betere samenwerking en uitwisseling van informatie tussen de douaneautoriteiten van de EU en India.

Sanitaire- en fytosanitaire (SPS) afspraken
Het SPS hoofdstuk bevestigt de afspraken onder de WTO-overeenkomst inzake de toepassing van SPS-maatregelen (*WTO Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures*) en laat daarmee de toepassing door beide verdragspartijen van het voorzorgsbeginsel[16] onverlet. Het hoofdstuk biedt een solide kader voor samenwerking op het gebied van transparantie, snelle informatieuitwisseling- en technisch overleg, bilaterale en internationale samenwerking, export uit dierziektevrije gebieden en gebieden met lage ziekte-/plaagprevalentie (regionalisatie), officiële controles, certificering, en audits. Deze samenwerkingsactiviteiten doen niets af aan het onafhankelijk opereren van nationale bevoegde autoriteiten en het recht van beide partijen om binnen hun eigen rechtsorde te reguleren. De SPS-eisen ten behoeve van voedselveiligheid en dier- en plantgezondheid die de EU stelt voor het op de markt brengen van producten worden door dit akkoord niet aangetast. Deze eisen zijn verankerd in EU-wetgeving en gelden onverkort voor alle producten die op de Europese markt komen, ongeacht de herkomst.

Technische handelsbelemmeringen
Het doel van dit hoofdstuk is om handelsbelemmeringen die voortvloeien uit technische

[16] Op basis van het voorzorgsbeginsel is het mogelijk om bij een imminente dreiging op voedselveiligheid en/of milieu in te grijpen, ook als er (nog) geen sluitend wetenschappelijk bewijs is.

voorschriften, standaarden en conformiteitsbeoordelingsprocedures te adresseren en daarmee de handel in goederen tussen de EU en India te vergemakkelijken. De WTO-overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (TBT) vormt de basis voor deze afspraken. Dat houdt in dat verdragspartijen de ruimte behouden om maatregelen te nemen ten behoeve van legitieme beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld voorschriften voor de etikettering van levensmiddelen ten behoeve van de volksgezondheid of technische specificaties voor autobanden ten behoeve van de verkeersveiligheid. Tegelijkertijd streven de verdragspartijen ernaar om hun regelgeving vorm te geven op basis van goede regelgevingspraktijken en op een manier die geen onnodige handelsverstoring veroorzaakt.

Handelsdefensieve maatregelen
Op basis van WTO-regels kunnen de verdragspartijen, zoals alle landen, handelsdefensieve maatregelen treffen om de eigen producenten te beschermen bij (dreiging van) ernstige marktverstoring. Mocht dit aan de orde zijn, dan garanderen de EU en India onder het akkoord een eerlijke en transparante procedure.

Daarnaast hebben de verdragspartijen de mogelijkheid om in de transitieperiode (22 jaar) bilaterale vrijwaringsmaatregelen te nemen. Deze maatregelen kunnen gedurende een periode van twee jaar worden ingesteld, te verlengen met nog eens maximaal twee jaar. De bilaterale vrijwaringsmaatregelen bestaan uit het tijdelijk opschorten of verminderen van de tariefpreferentie voor het desbetreffende product.

Digitale handel
De EU en India verbinden zich aan afspraken om digitale handel te faciliteren en te zorgen voor meer zekerheid voor bedrijven en bescherming van consumenten. In het akkoord worden afspraken gemaakt om bijvoorbeeld elektronische contracten en handtekeningen te erkennen en bescherming te bieden aan online consumenten. In het hoofdstuk wordt het wederzijdse recht om te reguleren benadrukt, bijvoorbeeld ter bescherming van persoonsgegevens en privacy. Ook bevat het hoofdstuk bepalingen over cybersecurity en een reviewclausule om binnen vijf jaar te bezien of bindende regels voor grensoverschrijdende datastromen nodig zijn.

Intellectueel eigendom
In het hoofdstuk over intellectueel eigendom (IE) bevestigen de EU en India dat zij een toereikend niveau van bescherming en handhaving van IE-rechten bieden, in aanvulling op hun verplichtingen onder de WTO-TRIPS overeenkomst[17] en relevante verdragen. Het hoofdstuk bestrijkt onder meer auteursrecht en naburige rechten, merken, modellen, kwekersrechten en de bescherming van bedrijfsgeheimen en andere niet openbaar gemaakte informatie. Voor kwekersrechten voorziet het in bescherming via octrooirecht, een effectief *sui generis*systeem of een combinatie daarvan, in lijn met WTO-TRIPS. Het akkoord bevat geen verplichting tot verlenging van de octrooilooptijd voor geneesmiddelen. Verder bevat het een uitgebreid pakket civiele, administratieve en

[17] WTO *Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*

grensmaatregelen tegen IE-inbreuken, inclusief namaak en piraterij, alsmede afspraken over samenwerking, informatieuitwisseling en technische bijstand. Over een akkoord inzake de bescherming van geografische aanduidingen wordt separaat onderhandeld, deze onderhandelingen lopen nog.

Midden- en kleinbedrijf
In het akkoord zijn specifieke afspraken gemaakt ter ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf. Zo wordt bepaald dat de verdragspartijen in de ontwerpfase van technische voorschriften specifiek rekening houden met de noden van het midden- en kleinbedrijf en is afgesproken om transparant te communiceren over dergelijke voorschriften. Beide verdragspartijen stellen een midden- en kleinbedrijf-coördinator aan om zicht te houden op de implementatie van deze afspraken.

Transparantie
In het hoofdstuk over transparantie worden een aantal waarborgen vastgelegd om een transparant en voorspelbaar regelgevingskader te beschermen, zoals tijdige publicatie, mogelijkheid tot inspraak, een informatiepunt, eerlijke toepassing, en de mogelijkheid tot eerlijke rechtsgang.

Regelgevingspraktijken
Het doel van dit hoofdstuk is het vaststellen van regelgevingspraktijken voor de ontwikkeling en implementatie van regelgeving voor goederen en diensten. De verdragspartijen dienen tijdig publiekelijk te communiceren over aanstaande wijzigingen in regelgeving. Het hoofdstuk bevat tevens bepalingen over het gebruik van effectbeoordelingen bij de ontwikkeling van nieuwe regelgeving. Dit hoofdstuk is uitgezonderd van geschillenbeslechting en laat het recht van partijen om te reguleren onverlet. EU-handelsakkoorden doen geen afbreuk aan op zichzelf staande EU autonome maatregelen, zoals het *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM), die los van een handelsakkoord van toepassing zijn.

Duurzame voedselsystemen
Op basis van het hoofdstuk over duurzame voedselsystemen spreken de EU en India af samen te werken aan de transitie naar duurzame, veerkrachtige voedselketens. Het hoofdstuk bevat afspraken over gezamenlijke inspanningen rond duurzame voedselproductie, -verwerking, -marketing en -consumptie, het terugdringen van voedselverlies en -verspilling, het tegengaan van misleidende praktijken in de agri-voedselketen, het verbeteren van dierenwelzijn en het bestrijden van antimicrobiële resistentie via een *"One Health"*-benadering. De uitvoering en verdere uitwerking van deze samenwerking, inclusief een actieplan, vindt plaats in een op te richten comité voor duurzame voedselsystemen. Het hoofdstuk laat het recht van partijen om te reguleren onverlet.

Handel en duurzame ontwikkeling
Het akkoord tussen de EU en India bevat duurzaamheidsafspraken, opgenomen in het hoofdstuk handel en duurzame ontwikkeling. Het doel van dit hoofdstuk is om de kansen

die het akkoord biedt voor duurzame ontwikkeling te benutten en om ervoor te zorgen dat de uitbreiding van de handelsrelatie op een duurzame manier wordt ingevuld, in het bijzonder met betrekking tot milieu- en sociaal beleid. Waar nodig wordt technische en financiële assistentie geboden om de doelstellingen van dit hoofdstuk te verwezenlijken.

De verdragspartijen erkennen specifiek de noodzaak om klimaatverandering tegen te gaan. Beide verdragspartijen streven ernaar verplichtingen onder multilaterale milieuverdragen waarbij zij partij zijn, inclusief bijbehorende protocollen, na te leven. De verdragspartijen committeren zich aan de effectieve implementatie van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (*Framework Convention on Climate Change*, UNFCCC) en de Overeenkomst van Parijs. Daarbij streven de verdragspartijen ernaar dat handels- en klimaatbeleid bijdraagt aan de respectievelijke uitvoering van nationale klimaatplannen, zogeheten *Nationally Determined Contributions* (NDC), en dat op de lange termijn wordt toegewerkt naar een klimaatbestendige, circulaire economie met lage uitstoot van broeikasgassen. De verdragspartijen spreken af de samenwerking op handelsgerelateerde zaken op het terrein van klimaat te versterken, zoals met betrekking tot het bevorderen van hernieuwbare energie, koolstofarme technologieën, duurzaam vervoer en klimaatbestendige infrastructuur.

Op het gebied van milieu committeren de verdragspartijen zich verder aan de implementatie van maatregelen conform het Verdrag inzake Biodiversiteit en de bijbehorende protocollen en de *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora* (CITES) om maatregelen te nemen ter bescherming van biodiversiteit en om illegale handel in beschermde dier- en plantensoorten tegen te gaan. Met betrekking tot marine biodiversiteit erkennen de verdragspartijen dat illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij (IOO visserij) een bedreiging vormt voor visbestanden. Daarnaast erkennen de verdragspartijen het belang van duurzaam bosbeheer en committeren zij zich aan het nemen van passende maatregelen om illegale houtkap tegen te gaan. De verdragspartijen zullen op bilateraal, regionaal en multilateraal niveau de samenwerking op onder meer bovengenoemde terreinen versterken. Daarnaast zullen de verdragspartijen handel die bijdraagt aan duurzame ontwikkeling stimuleren en internationale normen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen bevorderen, zoals de *UN Guiding Principles on Business and Human Rights*.

De verdragspartijen spreken af om de fundamentele principes van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) te respecteren, te bevorderen en te verwezenlijken. Bovendien bevestigen de verdragspartijen ILO-verdragen die zij reeds hebben geratificeerd te zullen implementeren, zich in te spannen om nog niet geratificeerde fundamentele ILO-verdragen te ratificeren en waardig werk te bevorderen, in het bijzonder fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en sociale dialoog. Met betrekking tot gendergelijkheid, erkennen de verdragspartijen dat inclusief handelsbeleid bijdraagt aan het versterken van vrouwelijke economische empowerment en gendergelijkheid. Zij spreken af om het akkoord te implementeren op een manier waarop mannen en vrouwen gelijke kansen krijgen onder het akkoord. Bovendien worden afspraken over het belang van monitoren en evalueren van de impact van het akkoord op vrouwen met betrekking tot handel

gemaakt. De verdragspartijen zullen op bilateraal, regionaal en multilateraal niveau de samenwerking op het gebied van arbeidsrechten en gendergelijkheid versterken.

De naleving van alle afspraken in dit hoofdstuk wordt gemonitord via het gespecialiseerde comité voor handel en duurzame ontwikkeling. Ontwikkelingen en ervaringen gerelateerd aan de EU-Ontbossingsverordening (EUDR) kunnen bijvoorbeeld ook aan de orde komen in het comité en dat zou kunnen bijdragen aan een effectieve implementatie van de EUDR. Bij een geschil tussen de verdragspartijen over de implementatie van de afspraken in dit hoofdstuk kan een verdragspartij onder het gespecialiseerde comité consultaties aanvragen; hierbij kan ook expertise ingewonnen worden van derden, zoals de ILO. Indien de verdragspartijen er niet uitkomen in de consultaties, kan een verdragspartij verzoeken het Gemengde Comité, en zo nodig op ministerieel niveau verdragspartijen bijeen te laten komen. De uitkomst van consultaties over een geschil in het Gemengde Comité wordt openbaar gemaakt, tenzij de verdragspartijen gezamenlijk aangeven dat bepaalde onderdelen vertrouwelijk zijn. Aangezien dit hoofdstuk voorziet in deze specifieke procedure, valt dit hoofdstuk niet onder de reguliere geschillenbeslechtingprocedure tussen verdragspartijen over de interpretatie en toepassing van het verdrag. Vraagstukken over de naleving van de gemaakte afspraken in dit hoofdstuk kunnen uiteindelijk tot aan ministerieel niveau aangekaart worden.

Tot slot wordt het recht voor de verdragspartijen om te reguleren in het algemeen belang in dit hoofdstuk herbevestigd. De partijen behouden het recht om wet- en regelgeving en beleidsmaatregelen vast te stellen of te wijzigen en streven daarbij naar een hoog beschermingsniveau, onder andere op het gebied van het milieu- en arbeidsrechten. Dat wil zeggen dat een verdragspartij niet mag afwijken van milieu- en arbeidsrechten teneinde de handel te bevorderen.

Geschillenbeslechting
Dit hoofdstuk zet de geschillenbeslechtingsprocedures tussen verdragspartijen uiteen. Het doel van het hoofdstuk is de oprichting van een effectief en efficiënt nalevingsmechanisme ter voorkoming en beslechting van geschillen tussen de verdragspartijen over de interpretatie en toepassing van het akkoord, en om te komen tot een gezamenlijke oplossing. Het hoofdstuk is van toepassing op alle bepalingen van het akkoord, tenzij anders aangegeven.[18]

Indien een geschil ontstaat over de invulling of de naleving van bepalingen in het akkoord, zullen partijen trachten het geschil op te lossen door middel van consultaties. Deze zullen door één van de partijen aangevraagd moeten worden. Als partijen er onderling niet uitkomen, kan de oprichting van een onafhankelijk panel worden aangevraagd. Een panel bestaat uit drie leden die zich over het geschil buigen. De partij

[18] Uitgezonderd zijn de hoofdstukken over anti-dumping, vrijwaringsmaatregelen, transparantie, subsidies, intellectueel eigendom, mededinging, MKB, transparantie, regelgevingspraktijken, duurzame voedsel systemen, en handel en duurzame ontwikkeling.

waartegen de klacht gericht is, dient maatregelen te treffen om het handelen tijdig in lijn te brengen met de bevindingen en aanbevelingen van het panel.

Indien de andere partij van mening is dat de maatregelen niet voldoende zijn om het handelen in lijn te brengen met de aanbevelingen van het panel, kan deze het panel verzoeken om over de kwestie te beslissen. In het uiterste geval kan de klagende partij besluiten om bepaalde verplichtingen, waaronder handelsconcessies zoals tariefverlagingen, tijdelijk op te schorten. Er is voor de partijen geen mogelijkheid om tegen het bindende eindrapport van het panel in beroep te gaan.

3. Overzicht van onderzoeken naar de effecten van het akkoord: *Sustainability Impact Assessment*, impactanalyse van de Europese Commissie en SEO Economisch Onderzoek

3.1 Sustainability Impact Assessment

In 2023 is een *Sustainability Impact Assessment* (SIA) uitgevoerd door Trade Impact B.V. in opdracht van de Commissie.[19] Het doel van de SIA is het in kaart brengen van de potentiële effecten op mensenrechten, milieu en socio-economische omstandigheden. Hieronder worden de uitkomsten van de SIA op het gebied van EU strategische doelen, arbeidsomstandigheden, mensenrechten, en milieu omschreven. Uit de SIA blijkt dat monitoring van de implementatie en handhaving van het akkoord essentieel is om duurzame ontwikkeling en mensenrechten te waarborgen. De SIA modelleert twee mogelijke uitkomsten van de onderhandelingen: 1) een conservatieve uitkomst met een afname van 90% op de tarieven en een afname van 5% op niet-tarifaire maatregelen, 2) een ambitieuze uitkomst met een afname van 95% op de tarieven en een afname van 10% op niet-tarifaire maatregelen. Omdat de SIA gebaseerd is op een scenario-analyse, is het van belang om te benadrukken dat de uitkomsten van de SIA niet de effecten van het definitieve akkoord weerspiegelen.

Gezien de mondiale geopolitieke spanningen zijn strategische doelen van de Commissie ook meegenomen in deze SIA. De Europese strategische doelen omvatten onder andere het vergroten van de rol van de EU in India door het vergroten van het marktaandeel, diversificatie van mondiale handelsketens en alternatieve afzetmarkten en aanbod voor EU-producenten. Het handelsakkoord zal volgens de SIA leiden tot een toename van EU-export naar India met 82,9% en van India naar de EU met 32,7% op lange termijn (2032 t.o.v. 2010) in het ambitieuze scenario. In de conservatieve schatting is het respectievelijk 48,3% en 18,7%. Door de toename van EU-export naar India, neemt het percentage van export uit Rusland, China en de VS naar India af. Volgens de SIA zal het akkoord naar verwachting in eerste instantie in beperkte mate bijdragen aan diversificatie van waardeketens, al zal dit toenemen als blijkt dat India een vertrouwde handelspartner is.

[19] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e0d8ea00-d788-11ee-b9d9-01aa75ed71a1/language-en

Op het gebied van mensenrechten onderzoekt de SIA mogelijke risico's voor het recht op water, het recht op een adequate levensstandaard, gezondheidsstandaarden en arbeidsstandaarden. Door huidige complexiteiten rondom arbeidsomstandigheden leidt de toenemende welvaart in India niet automatisch tot een verbetering van mensenrechten en arbeidsomstandigheden. De SIA geeft aan dat de mensenrechtensituatie en arbeidstandaarden via het akkoord in de gaten dienen te worden gehouden en dat de verbetering van de situatie in India vooral afhankelijk is van de handhaving van bestaande mensenrechtenstandaarden en arbeidsstandaarden.

Het akkoord kan Indiase economische groei en werkgelegenheid stimuleren, maar tegelijkertijd kan dit leiden tot een grotere vraag naar arbeid in de Indiase informele economie, met name in de textiel- en leerindustrie. Zonder aanvullende maatregelen zou het handelsakkoord kunnen leiden tot verslechtering van de arbeidsomstandigheden, ongelijkheid en kinderarbeid vanwege de grote informele economie. Dit is de reden dat afspraken over arbeidsrechten zijn opgenomen in het hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling. Binnen de EU zal het handelsakkoord naar verwachting leiden tot verminderde vraag in de textielindustrie. Groei van werkgelegenheid vindt naar verwachting plaats in sectoren zoals mineralen, papier en uitgeverij, machines, chemicaliën en elektronica en elektrische apparatuur. In deze sectoren zijn over het algemeen meer mannen dan vrouwen werkzaam. De SIA verwacht daarom dat mannen in de EU meer zullen profiteren van de economische groei van het akkoord dan vrouwen.

Volgens de SIA is de impact van het akkoord op het klimaat en milieu beperkt. Mondiaal is de invloed op CO2-uitstoot volgens het onderzoek verwaarloosbaar. Door de toename van landgebruik in India voor landbouw kan het handelsakkoord leiden tot een verlies van biodiversiteit indien het areaal gewassen in oerbossen toeneemt. Als gevolg van deze overeenkomst zullen naar verwachting de emissies van niet-CO2-broeikasgassen en luchtverontreinigende stoffen, zoals methaan of ammoniak, in India stijgen. Dit is een conclusie van de SIA op basis van de tijdsperiode die door de SIA is gekozen. Daarbij wordt wel opgemerkt dat de uiteindelijke impact van afspraken over klimaat en milieu in het akkoord sterk afhankelijk zijn van de naleving en uitvoering van milieuregels in India.

In reactie op de SIA, heeft de Commissie een positiepaper gepubliceerd.[20] De Commissie sluit zich daarin aan bij de aanbevelingen gericht op het minimaliseren van de mogelijke negatieve impact van het akkoord op arbeidsomstandigheden, biodiversiteit, broeikasgasuitstoot en mensenrechten. De Commissie geeft aan dat deze aanbevelingen grotendeels overeenkomen met de onderhandelingsinzet van de Commissie richting India.

3.2 Impactanalyse van de Europese Commissie

[20] https://circabc.europa.eu/ui/group/09242a36-a438-40fd-a7af-fe32e36cbd0e/library/991a1de4-c8ec-4c78-aec3-b3a7028c55c4/details?download=true

Op 15 september jl. heeft de Commissie een impactanalyse gepubliceerd, uitgevoerd door DG Trade.[21] Deze doorrekening van de economische effecten van het akkoord voor de EU als geheel en de mogelijke impact van het akkoord op het klimaat en het milieu is gebaseerd op het daadwerkelijke onderhandelaarsakkoord van 27 januari 2026, anders dan het bovengenoemde SIA uit 2023, dat aannames bevat.

Economisch gezien voorspelt de analyse dat het bbp van de EU met EUR 27,3 miljard (0,02%) zal stijgen in 2037 ten opzichte van de situatie zonder akkoord. Voor India wordt een bbp toename van EUR 44 miljard (0,12%) verwacht. Deze groei wordt gedreven door een toename in handelsvolumes: de totale export van de EU naar India stijgt met 54,2% (EUR 57,8 miljard), terwijl de import in de EU stijgt met 16,7% (EUR 24,1 miljard). EU-exporten naar India stijgen vooral in sectoren zoals machines (EUR 14,7 miljard), glas, ceramiek en mijnbouw (EUR 8,1 miljard), chemicaliën (EUR 7,4 miljard), motorvoertuigen (EUR 4,7 miljard) en transportmaterieel (EUR 3,9 miljard). Tegelijkertijd nemen de importen uit India toe, met name in kleding (EUR 4,2 miljard), chemicaliën (EUR 4,2 miljard), non-ferrometalen (EUR 2,8 miljard), textiel (EUR 1,8 miljard), metaal producten (EUR 1,6 miljard), machines (EUR 1,5 miljard) en farmaceutische producten (EUR 1,2 miljard). Voor India voorspelt de analyse toenames in de export van diensten naar de EU. Stijgingen vinden plaats in zakelijke diensten (EUR 1,1 miljard) en publieke diensten (EUR 13 miljoen).

Volgens de analyse is de impact van het akkoord op het klimaat en milieu beperkt. Voor de EU wordt verwacht dat de uitstoot stijgt met 0,148% en met 0,506% voor India. Mondiaal is de verwachte invloed van het akkoord op CO2-uitstoot marginaal, met een verhoogde CO2 uitstoot van 0,0053%.

3.3 SEO Economisch Onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd door SEO in opdracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken[22], waarmee voldaan is aan de toezegging uit oktober 2025.[23] De doorrekening is gebaseerd op de definitieve teksten van het akkoord en houdt rekening met de directe en indirecte effecten van het handelsakkoord met India. SEO gebruikt deze effecten om de verwachte reële groei van de Nederlandse bbp in kaart te brengen.

In het onderzoek concludeert SEO dat het handelsakkoord met India in het geheel genomen positief is voor de Nederlandse economie. Het onderzoek schat de Nederlandse welvaartsgroei op +0,03% van het bbp door het akkoord. Deze groei bestaat uit het netto effect van inkomens- en prijseffecten. Het welvaartseffect zal volgens deze schatting groter zijn dan dat van de akkoorden met Indonesië (+0,02%) en de Mercosur-landen (+0,02%). Het welvaartseffect komt doordat Nederlandse

[21] https://circabc.europa.eu/ui/group/09242a36-a438-40fd-a7af-fe32e36cbd0e/library/90a2d37d-0cc3-4fd8-ad2e-bff013b191be/details?download=true

[22] https://www.government.nl/documents/2026/11/12/estimated-economic-effects-of-the-free-trade-agreement-between-the-european-union-and-the-republic-of-india

[23] TZ202509-133.

producenten betere toegang krijgen tot de Indiase markt. De totale welvaartseffecten zijn het grootst in de verwerkende industrie, en mijnbouw en energie met respectievelijk +0,08% en +0,09%. Met betrekking tot inkomenseffecten suggereren de bevindingen een stijging in de nominale inkomens in de verwerkende industrie (+0,10%), mijnbouw en energie (+0,33%) en landbouw (+0,01%). De inkomenseffecten in de dienstensector blijven ongewijzigd. Het totale nominale inkomenseffect op de Nederlandse economie bedraagt +0,045%. De welvaartstoename komt voornamelijk door tariefliberalisatie. De economische effecten van non-tarifaire maatregelen zijn zeer beperkt. Naar verwachting heeft het akkoord weinig effect op het algemene prijsniveau voor consumenten in Nederland (+0,009%), aangezien de EU-tarieven op Indiase goederen momenteel al relatief laag zijn en Indiase producten slechts een klein deel vormen van de uitgaven van Europese consumenten.

SEO schat dat zowel de totale Nederlandse wereldwijde import als export toenemen met +0,5% (EUR +3,0 miljard) ten gevolge van het akkoord. Deze toename komt voornamelijk door de groei van de Nederlandse verwerkende industrie met +0,6% (EUR +2,3 miljard). Bilaterale export van Nederland naar India neemt naar verwachting toe met +131% (EUR +6,2 miljard). Nederlandse import vanuit India neemt toe met +45% (EUR +3,5 miljard). Door de toename van export vanuit de EU naar India schat SEO dat de Indiase import uit China afneemt met EUR -4,5 miljard, uit de Verenigde Staten met EUR -1,9 miljard en de rest van de wereld met EUR -15 miljard. Daarnaast schat SEO een kleine toename in de Nederlandse export (EUR +72 miljoen) en de Nederlandse import (EUR +134 miljoen) van diensten uit India. Dit komt doordat het akkoord zich voornamelijk richt op het versterken van bestaande markttoegangsvoorwaarden, en doordat grensoverschrijdende dienstenhandel slechts een klein gedeelte is van de totale handel in diensten. Het akkoord creëert hierdoor meer regelgevingszekerheid voor de handel in diensten.

4. Kabinetsappreciatie van het akkoord

Het kabinet heeft in algemene zin een positieve grondhouding ten aanzien van handelsakkoorden en steunt een ambitieuze EU-handelsagenda, zoals ook weergegeven in het coalitieakkoord. Ook uw Kamer ziet de meerwaarde in van het verstevigen van handelsrelaties met gelijkgestemde landen.[24] Zoals ook bij onderhandelingen met de Mercosur-landen en Indonesië gebeurde, kwamen de onderhandelingen met India in een stroomversnelling doordat het wereldwijde handelssysteem onder druk staat en de trans-Atlantische handelsrelatie onvoorspelbaar blijft. De EU en haar handelspartners zien dat handelsakkoorden bijdragen aan het bestendigen van bestaande relaties en de weerbaarheid van onze economie. Nederland is als handelsland bij uitstek gebaat bij een ambitieus EU-handelsbeleid; ruim een derde van ons bruto binnenlands product wordt immers verdiend met export van goederen en diensten, en grofweg een derde van de Nederlandse werkgelegenheid komt voort uit onze handelsactiviteiten.[25] Alles afwegende

[24] Kamerstuk 36 715, nr. 52.

[25] https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2026/37/nederland-handelsland-2026-export-import-en-investeringen

verwelkomt het kabinet het handelsakkoord tussen de EU en India. Het kabinet is dan ook voornemens om in de EU in te stemmen met de twee voorstellen voor Raadsbesluiten over de ondertekening en sluiting van dit akkoord.

Economische samenwerking met een snelgroeiende markt als India is voor Nederland van strategische betekenis. Het handelsakkoord met India draagt bij aan de weerbaarheid van Nederland en de EU, omdat het de rechtszekerheid en markttoegang tot India verbetert, handelsbelemmeringen beperkt, en voorspelbaarheid biedt en nieuwe kansen creëert voor het Nederlandse bedrijfsleven. Daarbij is wederkerigheid essentieel: India is vooral geïnteresseerd in buitenlandse investeringen en technologie die bijdragen aan eigen industriële ontwikkeling, werkgelegenheid en strategische autonomie; het handelsakkoord biedt India betere toegang tot Europese markten en een voorspelbaar kader voor samenwerking, terwijl Nederlandse en Europese bedrijven juist via productie, R&D en waardeketenintegratie in India kunnen aansluiten bij die Indiase ambities. Door partnerschappen uit te breiden met landen die in hun regio richtinggevend zijn en waarmee Nederland economische en veiligheidsbelangen deelt, kunnen de EU en Nederland kwetsbaarheden verminderen die voortkomen uit concentratie van productie, technologie en grondstoffen in een beperkt aantal landen. In dat licht is India een aanvullende, betrouwbare partner in de Indo-Pacific, waarmee Nederland – mede via onze logistieke en maritieme positie – nieuwe handels- en energiecorridors kan helpen vormgeven en zo de Europese en Nederlandse economische veiligheid en veerkracht vergroten. Daarmee is economische samenwerking met India niet alleen een bron van duurzame groei en innovatieve kansen voor Nederlandse bedrijven, maar ook een kerninstrument om onze vrijheid, welvaart en weerbaarheid te beschermen in een fragmenterende wereldorde.

Markttoegang
Het kabinet is positief over de afspraken over markttoegang voor goederen, daarbij rekening houdend met huidige handelsstromen tussen Nederland en India en de verwachte gevolgen van het akkoord voor de Nederlandse economie. Hoewel de liberalisatie lager ligt dan bij andere akkoorden, is vanwege de hoge MFN-tarieven veel winst te behalen. Nederland is binnen de EU de grootse importeur van goederen uit India, vanwege de rol als belangrijke toegangspoort tot Europa.[26] In 2023 importeerde Nederland voor EUR 6,6 miljard aan goederen vanuit India. De geïmporteerde goederen bestaan voor 62% uit machines en elektronica, chemische producten, minerale producten en basismetalen. De Nederlandse export in goederen naar India bedroeg EUR 2,5 miljard in 2023. De grootste exportgoederen zijn chemische producten, machines en elektronica, basismetalen en transportmiddelen.[27] Het kabinet is positief over de tariefliberalisatie als gevolg van het handelsakkoord met India. India liberaliseert 86% van zijn tarieflijnen en de EU 90%. De tariefliberalisatie heeft positieve effecten op belangrijke Nederlandse industriële exportgoederen, zoals onder meer 100%

[26] https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2026/07/import-uit-india-in-vier-jaar-tijd-meer-dan-verdubbeld
[27] Zoals vermeld in het onderzoek van SEO.

tariefliberalisatie op chemie, 96% op mechanische- en elektronische goederen en 75% op medische apparatuur; overige 25% zijn partieel geliberaliseerd.

Diensten
Voorts is het kabinet positief over de wederzijdse afspraken om de handel in diensten en investeringen te bevorderen, die kansen creëren voor Europese investeerders en dienstverleners. In 2024 exporteerde de EU voor EUR 29 miljard aan diensten naar India en importeerde de EU voor 38 miljard EUR aan diensten uit India. Volgens SEO was Nederland in de EU in 2024 de vierde grootste exporteur van diensten naar India (EUR 2,5 miljard) en de derde grootste importeur van diensten uit India (EUR 6,6 miljard). In beide gevallen gaat dit voornamelijk om ICT en zakelijke dienstverlening. Nederland is de grootste exporteur in de EU van bouwdiensten (EUR 94 miljoen) naar India. Dit komt door de export van diensten in de maritieme sector, zoals baggeractiviteiten. Deze cijfers onderstrepen het belang van voorspelbare en transparante afspraken over de grensoverschrijdende handel in diensten.

De afspraken in het akkoord dragen bij aan meer rechtszekerheid voor dienstverleners en investeerders en maken grensoverschrijdende dienstverlening en investeringen door EU bedrijven in India eenvoudiger, waardoor het bijvoorbeeld makkelijker en goedkoper wordt om specialisten uit Nederland in te zetten in financiële dienstverlening en maritieme transportdiensten. Het Indiase ambitieniveau op het gebied van dienstenhandel is ook hoger dan in andere handelsakkoorden die India tot nu toe gesloten heeft, waaronder met het Verenigd Koninkrijk en Australië. Daarmee krijgen Europese en dus Nederlandse dienstverleners uitzonderlijk goede toegang tot de Indiase dienstenmarkt. Specifiek ten aanzien van de meestbegunstigde-bepaling merkt het kabinet op dat dit een gebruikelijk onderdeel van moderne EU-handelsovereenkomsten is en bijdraagt aan een voorspelbaar en gelijk speelveld voor Europese dienstverleners in India. Het kabinet zal de evaluatie van deze bepaling in het Gemengde Comité na vier jaar nauwgezet volgen en erop toezien dat eventuele daaruit volgende uitkomsten binnen bestaande EU- en nationale kaders passen.

Tegelijkertijd bevat het akkoord de gebruikelijke waarborgen voor beleidsvrijheid van de verdragspartijen om hun eigen publieke diensten vorm te geven, bijvoorbeeld op het gebied van de gezondheidszorg en onderwijs, en blijven alle toepasselijke EU- en Nederlandse wetgeving op het gebied van toegang, verblijf, sociale zekerheid, werk en scholing onverminderd van toepassing.

Handel en duurzame ontwikkeling
In lijn met de *Trade and Sustainable Development* herziening uit 2022 heeft de Commissie tijdens de onderhandelingen in eerste instantie ingezet op een zo ambitieus mogelijk hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling, op basis van een landenspecifieke

benadering. [28] Het kabinet had graag gezien dat het eindresultaat overeen was gekomen met deze oorspronkelijke onderhandelingsinzet.

Een aantal aspecten van het eindresultaat valt op. De Overeenkomst van Parijs is op verzoek van de andere verdragspartij niet opgenomen als essentieel element, waardoor het niet mogelijk is om bij niet-naleving van die Overeenkomst passende maatregelen te nemen. Wel committeren de verdragspartijen zich in het handelsakkoord aan de effectieve implementatie van de Overeenkomst van Parijs en kunnen de verdragspartijen elkaar hierop aanspreken via het consultatiemechanisme, waaronder indien nodig op ministerieel niveau. Zo draagt het handelsakkoord bij aan de naleving van de Overeenkomst van Parijs. Tevens heeft de Commissie tijdens de onderhandelingen ingezet op de opname van non-proliferatie en mensenrechten als essentiële elementen. Non-proliferatie is uiteindelijk niet opgenomen als essentieel element. Het maximaal haalbare met India was de opname van de eerbiediging van mensenrechten en democratische beginselen als essentieel element. Dit is opgenomen in het handelsakkoord met verwijzing naar de verplichtingen onder artikel 1 lid 1 van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek India inzake partnerschap en ontwikkeling uit 1993.[29]

Daarnaast is geschillenbeslechting tussen verdragspartijen anders ingericht dan in vergelijkbare duurzaamheidshoofdstukken in andere handelsakkoorden. In plaats van arbitrage via een onafhankelijk panel, bestaat geschillenbeslechting voor de duurzaamheidsafspraken in dit geval uit drie stappen: consultaties via het gespecialiseerde comité, daarna het Gemengd Comité en als de verdragspartijen er dan niet uitkomen, kan op ministerieel niveau bijeen gekomen worden (welke minister is dan afhankelijk van het onderwerp). Hoewel deze constructie lijkt af te doen aan de mate van afdwingbaarheid van de duurzaamheidsafspraken en dit hoofdstuk niet voorziet in bindende geschillenbeslechting bij niet-nakoming, is het voor het kabinet belangrijk dat het akkoord wel voorziet in de mogelijkheid om te escaleren tot ministerieel niveau.

Het kabinet is tevreden met de bepalingen over de naleving van fundamentele arbeidsrechten, maar had wel graag nadere afspraken gezien over de verdere bevordering van arbeidsnormen, waaronder door de ratificatie van ILO-verdragen, in lijn met de *Trade and Sustainable Development* herziening uit 2022. Voorts was idealiter, conform verwijzingen uit het regeerakkoord en andere handelsakkoorden, ook een verwijzing naar de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen toegevoegd in aanvulling op de verwijzing naar de UN *Guiding Principles on Business and Human Rights* is opgenomen.

---

[28] *The power of trade partnerships: together for green and just economic growth* via https://circabc.europa.eu/ui/group/8a31feb6-d901-421f-a607-ebbdd7d59ca0/library/8c5821b3-2b18-43a1-b791-2df56b673900/details.

[29] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:21994A0827(01)

Ondanks de stevige inspanning van de Commissie is het compromis op onder andere bovengenoemde punten het maximaal haalbare gebleken in de onderhandelingen met India. Het kabinet beoordeelt het als positief dat er uiteindelijk wel een hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling is opgenomen in het handelsakkoord. Daarbij zal het kabinet de naleving van dit hoofdstuk in EU-verband zorgvuldig monitoren.

De minister van Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking,

S.W. Sjoerdsma